

Locuint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

e in

Strat'a Morastloru Nr. 12.

FEDERATIUNEA

Diurnalul politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Scrisorile nefrancaza nu se voru primii decatú numai de la corespundintii regulari ai „Federatiunii.“
Articlii tramisi si nepublicati se voru arde.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Romanii'a:

prea. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a timbrale pentru fiesce-care publicatiune separatu. In loculu deschisu 20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Bucuresci, 15 aug. 1870.

Domnule Redactoru!

Incepú si la noi diurnalistic'a a repasi de pre terenulu discordiei si alu lupteloru interne. Marele evenimentu d'in occidentulu Europei, — terribil'a lupta intre cele mai puternice state intre Franci'a si Germani'a, — a petrunsu ca unu fluidu electricu animele Romaniloru. Ochii toturoru Romaniloru se indreptara spre acestu rebelu séu, mai bine dísu, spre Franci'a, si unii d'intre iubittii nostri diurnalisti cari, precum se vede, si facusera de detorintia nu a instruí si a luminá publiculu romanu, ci a-lu agitá si a sumutiá frate contr'a frate, rapiti de acestu gravu evenimentu, uitara pentru unu momentu de obicinuit'a lorú detorintia. — Pentru unu momentu, diurnalele nostre fure scrise romanesce, cu spiritulu si anima romanesca; ele devenira romanesci, cá-ci nu mai tratau cestiuni personali si de partide, — ci cestiuni vitali, nationali.

Va se díca, unu incidentu esternu a concentratu tote spiritele romane a sup'ra unui objectu, a sup'ra venitoriulu natiunei nostre; va se díca, rebelulu d'intre Franci'a si Prussi'a a aretatu diurnalistiloru nostri in specie si natiunei romane in genere objectulu, care ei au d'a-lu tratá si desbata. De unde urmeza, cá stilulu trivialu, cestiunile personali si de partide, cari de la alfa pâna la omeg'a erau objectulu de desbatare alu unoru-a d'intre diurnalele nostre ciscarpatine, sunt una doveda, cá una mare parte d'intre diurnalisticii nostri, neaconsii de chiamarea lorú, cautau nutrementu pentru diurnalele lorú . . . si nu sciau, unde se-lu gasesca.

Luptele de partide, discordia si chiaru rebelulu civilu numai atunci voru fistirpíte d'in sinulu unei natiuni, dacaea — natiunea — va fi avisata la unu scopu mai inaltu, dacamembrii acelei natiuni voru indreptá totisufletulu si anim'a lorú spre unu scopu comunu si mare.

Rebelulu d'intre Franci'a si Prussi'a abié se considera de inceputu de omenii seriosi; luptele de pâna acum nu sunt alta-ce decâtú nisce conflicte facia de marea lupta carea are inca se urmeze. Prussi'a a desvoltatu mari poteri pre teritoriulu Franciei; inse, cunoscondu trecutulú gintei franceze, amu poté afirmá cu certitudine, cá ea trebuie se invinga; victori'a depinde numai de la voint'a ei seriosa, — si nu potemu crede, ca ea se-ai doresca mortea . . . si caderea ei in acestu rebelu ar' fi mortea ei pentru totu-de-un'a.

Dar' chiaru se cada Prussi'a, Bismarck remane unulu d'intre cei mai mari omeni ai tempului séu, chiaru si prin singurulú faptu, cá-ci elu a petrunsu cu spiritulu séu, cá numai prin unu inimicu esternu se pote realisá unitatea Germaniei. Si, in adeveru, vedemu pre Germani'a de sudu, inimica Prusiei, luptandu-se pentru Prussi'a. Chiaru si cei mai mari inimici ai lui Bismarck trebuie se recunosca ce'a ce posede acestu omu: unu mare talentu! Sermani'a Germani'a de sudu, sermanii regi, ei nu sciu ce facu: cum voru ride séu, pote, chiaru si plange de prosti'a lorú, dupa terminarea luptei, dacaprussi'a va reesi invingatoria! Cum voru lamentá ei, candu voru vedé cá, pre nesciute, versandu-si propriulu lorú sange, s'au anessatu Prusiei! Dar' acést'a e treb'a lorú; put'nu ne intereseza.

Ne intereseza inse Franci'a, pre carea Romanii atát'a o iubescu! si pote ore cine-va se li dispuite acést'a iubire? Nu! cá-ci ea este iubire de frate, este iubire pentru iubire! Si, in adeveru, ve potú asigurá, cá romanii sciu pretiul acést'a iubire: ei suferu si se bucura pentru fratii lorú. Lovirile mice, ce a suferitu Franci'a, au produsu una mare sensatiune in spiritele romane: tota Romanii'a erá trista. Preuttii romani, de la inceputulu rebelului, tienu in tote dítele serviciu domnediescu pentru Franci'a; preuttii romani ceru in

tote dítele ajutoriulu cerescu a sup'ra fratiloru nostri:

„Mantuesce, Domne, poporulu têu, si bine cuventa mostenirea lui; invingere Natiunei franceze a sup'ra celoru potrivnici daruiesce; si cu crucea ta pazesce pre poporulu têu.“

Astu-feliu indrepteza preuttimea nostra rogatiunile sale cátra ceresculu parinte, schimbandu formulele indatinute in susu memoratele suplicatiuni! Dar' nu numai preuttimea ei, d'impreuna cu preuttimea, intregu poporulu romanu. Astu-feliu i dicteza anim'a si nimene nu are cauza se se supere pre noi, Itali'a, in 1866, a potutu face aliantia cu Prussi'a, cá-ci a facutu-o contr'a Austriei; dar' ea nu a potutu continuá acea aliantia, in 1870, cá-ci atunci, radicanu armele contr'a Franciei, le radica contr'a latinittii, prin urmare contr'a sa. Romanii'a nu are nimicu contr'a Prusiei; d'in contra, Romanii'a va scí apretiul binefaceriile Prusiei, — dacane va dovedí binefaceri, — si Prussi'a va poté contá pre simpatiele Romaniloru, contr'a ori-cui, numai contr'a sa si a consangeniiloru séi, n u.

Dar' acestu-a este unu lucru pre-naturalu, toti lu scimu, si neci nu erá scopulu meu d'a vorbi despre lucruri, pre cari toti le scimu.

Sé me intorcu dar' éra-si, de unde am inceputu.

Disei, cá press'a romana numai pre unu momentu a repasitu de pre terenulu lupteloru personali si de partida. Intr'adeveru, numai unu momentu amu fostu fericii d'a ne bucurá de directiunea salutaria, ce a fostu luatu diurnalistic'a nostra. Unu incidentu, destulu de neplacutu si condamnatu de totu romanulu bine sentitoriu, — incidentulu de la Ploiesci, DVostre degiá cunoscutu, — a alarmatu tota diurnalistic'a romana. Si dacá, d'in norocire, acea petulanta si condamnabila incercare nu a atrasu alte rele a sup'ra Romaniei, a reinnoitu totu-si ur'a si discordia intre partide si individi. Grata spiritului bunu alu romaniloru, acea imprudenta dar' totodata neinsemnata rescoldu fú oprimata numai decâtú. Ea potea avé inse consecintie forte triste, dacaromanii si in specie barbatii de statu ai Romaniei nu erau atátu de moderati si buni patrioti, precum sunt. Sciu bine, cá magiarii saltau de bucuria, audíudu de acea miscare republicana; dar', d'in contra, ei au se se intristeze; credintiele lorú, „cá romanii voiescu restornári, cá romanii nu mai iubescu pre Domnitorulu Carolu I.“ — s'au nimicitu pentru totu-de-un'a. Nime nu a aprobatu miscarea lui Candianu, doveda cá nimene, afara de vre-o ósti-va omeni ai séi d'in Ploiesci, nu a luatu parte la rescoldu. Unu atestatu destulu de eclatantu, cá Domnitorulu Carolu I. posede increderea si iubirea toturoru romaniloru.

Arestári s'au facutu in mai multe parti, si chiaru si in capitala; acést'a inse erá detorintia guvernului.*) Totu detorintia guvernului este asta-di, cá se-i elibereze, neaflandu-i culpabili; si eliberári s'au si inceputu, doveda, cá neci in secrete nu a existatu vr'una contielegere la acestu faptu nesocotitu.

Daca romanii vedeau consolidarea statului romanu in sistemulu republicanu, nu aveau de cátu se lu introduca in anulu 1866; dar' cine d'intre noi nu scie, cá sistemulu republicanu ar' aruncá natiunea d'in nou in resbele civili, resbele, cari s'aru terminá cu perirea nostra?

Nu, romanii nu dorescu republica, nu restornári; nu desordine: si se lasánu pre domni d'in Pest'a cari, pâna mai alalta-ieri, erau cu trupu si cu sufletu pentru Franci'a, — asié díceau ei, — cá se ne calumnieze si se si continue manoperele lorú contr'a nostra. Au nu-i

*) Mai antánu trebuie se se dovedesca culpabilitatea ei, de comunu, numai dupa ace'a urmeza arestarea. Acést'a a fostu ore procedur'a guvernului Iopureanu facia cu mai multi cetatiani onorabili si cei mai distinsi patrioti, cari fure arestati? DVostre veti scí mai bine acolo decâtú noi.
Red. „Fed.“

cunoscemu noi, cine sunt ei? Au nu ei cari, asta-di, se numescu stílpii tronului absburgicu, — au nu ei, intrebánu noi, au radicatu bratiile lorú contr'a acelei dinastie? Au nu ei, cei cu promisiunile de egala indreptatire de la 1853—61, sunt acei-a cari, asta-di, se incerca a desnationalisá, si inventeaza totu felulu de legi draconice pentru a stirpi moralminte pre una parte insemnata a gintei romane d'in Orientulu Europei? Barbatii de statu magiari cari, mai alalta-ieri, ni promiteau ajutoriu pentru restornarea Domnitorului Carolu I., au nu sunt éra-si ei cari, asta-di, ne numescu francesi si Napoleonidi? Noi i cunoscemu pre-bine; dar' incepe a-i cunosce si Franci'a si Prussi'a! Credeau pre Franci'a victoriosa: se imbunau si lingusiau pre langa Franci'a, aruncandu cu noroiu in natiunea romana si Domnitorulu ei, numindune pruso-fili, si dandu totu felulu de epitete Domnitorului nostru; asta-di, candu credu pre Prussi'a victoriosa, au si inceputu a-i face la complimente. Rei complimentori, rei politici! Poporulu romanu si Domnitorulu séu sunt un'a si nedespartibili: ieri nu erau prusi, é' asta-di nu sunt francesi; calumniele barbatiloru de statu magiari nu au micioratu ieri simpatiele ce Franci'a le are pentru romani si Domnitorulu nostru, é' calumniele lorú de asta-di nu voru departá pre Domnitoriu de poporu — si pre ambii de Prussi'a! Avemu legaturele nostre de sange cu Franci'a; avemu legaturele nostre prin casa domnitoria cu Prussi'a: nimene nu va poté slabí aceste legature. Rebelulu d'intre Prussi'a si Franci'a s'a inceputu si se va terminá prin aceste doue popore. Va avé Franci'a trebuintia de noi si noi de Franci'a: vomu scí ce'a ce ni comanda sangele nostru! Va avé Prussi'a trebuintia de noi si noi de ea: vomu scí pretiul interesele dinastiei nostre, avendu in vedere totodata si interesele nostre.

Sermanii politici unguri! numai dacá nu aru patí si ei ce'a ce a patstu liliaculu in lupt'a sioreciloru cu paserile. Asié faceá si liliaculu: candu invingeau paserile, dícea, plinu de ingamfare, cá elu este pasere; é' candu invingeau siorecii, dícea, cá este siorece. Acú-si siorece, acú-si pasere... pâna ce, in fine, siorecii si paserile au desvelitu misielfa lui, si, in unire, au sugrumatu pre liliaculu astutu si rafinatu!

X.

De pre campulu rebelului.

In Nr. trecutú amu fostu comunicatu scirea venita d'in Parisu, si confirmata prin telegramele ce le primiránu d'in Brussel'a, cá maresialulu Mac-Mahon a innaintatu degiá cu armat'a sa pâna preste cetatea Montmédy, si cá impreunarea lui cu armat'a maresialului Bazaine, carea intr'adeveru este inchisa la Metz, se va realisá in tempu de 24 ore. Totu-odata amu fostu impartesitu, cá principele de corona prusescu e cu 5 díe departe de armat'a maresialului Mac-Mahon, éra principele de corona sasonu cu una díe si-diumetate si, prin urmare, armat'a lui Mac-Mahon si-continua fára intrerumpere mersulu séu spre Metz, pentru ca, navalindu a sup'ra armatelorú nemtiesci de acolo, se elibereze pre Bazaine, si intrunindu-se apoi, se atace d'inderetru pre principele de corona prusescu.

In urm'a acestoru-a, in 1. sept. d. m., firulu electricu ni-aduse trei sciri, cari si-contradicu un'a altei-a, si a nume, unu telegramu d'in Brussel'a, cu datulu 31. aug., contiene: Conformu sciriloru oficiali verite aici de la corpulu observatoriu d'in Birton, in 29. augustu s'a intemplatú una lupta intre una parte a armatei a 4. prusesci (principele de corona sasonu) si intre unu despartimentu alu armatei maresialului Mac-Mahon. Trupele principelui de corona fure respinse, éra maresialulu Mac-Mahon si-continua mersulu séu. Armat'a a 4. prusesca are perderi mari. — Unu altu telegramu totu d'in Brussel'a, si datatu d'in 1. sept., spune: Ieri s'a intemplatú éra-si una ciocnire de avan-

garde între trupele d'inderetru a le maresialului Mac-Mahon și între cavaleria sasonă. Ea remase nedecisa Mac-Mahon înainte de a se întrerupt, și ieri a fostu de gî în Longnon. — Celu-a-laltu telegramu conține: Berlinu, 1. sept. (oficiu). Barrenes, in 30. augustu. Ieri (asié d'ara in 29. aug.) a avutu locu una ciocnire glorioasă a sasonilor și bavareșilor. Mac-Mahon fî batutu și respinsu de la Beaumont pîna la Mouzon, pîna la Meus'a. S'au prinsu 12 tunuri, mai multe mîi de prizonieri și forte multu materialu. Perderile sunt moderate. — E de însemnatu, cî telegramulu acestu-a fî transmisu la Berlinu de însuși regele Prusiei, înse cu tote aceste elu nu este neci mai multu neci mai putienu de cîtu una mistificatiune.

Onorab. nostri cetitori si voru fi aducundu a minte, cum marele belliduce prusescu tramitea la Berlinu telegrame preste telegrame, prin cari spuneá nemtiloru sîi cî, trei dîle un'a, dupa alt'a, a respinsu pre maresialulu Bazaine spre Metz, asié incîtu omulu trebuia sî creda, cî sermanului maresialu, respinsu in continuu spre murii cei tari ai fortareției, nu i-a mai remasu neci unu osu întregu, pre candu totu acestu maresialu, a patra dî dupa ominosele și minciunosele telegrame regesci, atîtu de tare a batutu pre prusi cu arma'ta lui de atîtea ori decimata și nimicita, incîtu cîtra sera lupt'a erá de gî perduta pentru prusi, și generalulu Steinmetz potî sî i dîe unu cursu mai favoritoriu numai prin sacrificiu de mîi și mîi fetiori. Totu in acestu modu se pare cî a fostu batutu și Mac-Mahon in 29. augustu. Lupt'a s'a intemplat, precum uî spune telegramulu de mai sînsu, luni (29. aug.), era scirea ni a veritatu joi, deci întrebam, cî ore este posibilu, ca prusii sî nu relateze, nemi'ca, patru dîle întregu, despre victoria loru?

Er' daca luam in mana chart'a resbelului, vedem numai decîtu, cî arma'ta maresialului Mac-Mahon înainte de la Rheims spre lini'a Sedan-Montmédy-Thionville, radiemandu-si aripa stanga pre confinele belgiano-lucsenburgice; dreptu ace'a, pentru ca arma'ta franceza sî ajunga la lini'a susu numita, trebuie la totu casulu sî treca preste fluviulu Meus'a, chiaru si candu in impregiuru n'ar' fi nece urma de inimi'cu. Acum'a, telegramulu victoriosu alu regelui dîce, cî „batutul” Mac-Mahon a fostu respinsu de la Beaumont, care jace aproape de Raucourt pre tiermurulu stangu alu Meusei, asié d'ara chiaru acolo, unde voiá sî trebuia sî ajungá. Precum se vede, totu sgomotulu despre invingerea nemtiloru se reduce la una simpla ciocnire de arriregarda între trupele d'inderetru ale lui Mac-Mahon și între trupele principelui de corona sasonu, si finea canteceului a fostu, cî arma'ta franceza a trecut fluviulu Meus'a fara neci una impedecare. Cîtu despre duzin'a de tunuri și „mîile” de prizonieri, se întielege cî, daca nemtii cu belliducii loru sciu inventá invingeri gloriose, atunci trebuie sî paradeze și cu trofee. — E fapta, cî scirile nemtiesci, cari se respandescu d'in Berlinu in tota Europa si-au perdutu totu creditulu si fia-cine se mira cum de unu rege se lasa sî fia sedusu, ca sî signalizeze asemene sciri, cari nu contieniu alta ce decîtu minciune si era minciune.

Scirile ce le primiram in 2. sept. si-contradictu forte tare, si pentru ace'a le si publicam fara neci unu comentariu, acceptandu ca evenimentele cele mai de aproape sî confirme autenticitatea sîu neadeverulu loru. Asié unu telegramu d'in Berlinu, cu datulu 2. sept., conține: Unu telegramu alu regelui transmisu reginei spune: Pre campulu resbelului, Sedan, in 1. sept., 3 ore 15 minute dupa media-di. De la 7 ore si diumetate decurge una lupta victorioasa in giurulu cetatii Sedan. Gard'a corpului 4., 5., 11. si bavareșii au respinsu pre inimi'cu mai pîna la cetate. — Unu altu telegramu d'in Berlinu spune: Incercarea maresialului Mac Mahon, d'a strabate la Metz, fî nimicita prin operatiunile d'in dîlele d'in urma si prin bataia d'in 30. aug., in carea francesii au perdutu 20 de tunuri. Perderile inimi'cului sunt forte mari, era ale nostre (nemtiloru) neînsemnate. Demaneti'a, ulanii si usarii prusesci au cuceritu doue sate d'in giurulu cetatii Sedan, cari erau ocupate de infanteria inimi'ca.

Scirile franceze ni spunu urmatoriile: Parisu, 1. sep. La ministeriulu de resbelu a sositu scirea de la Mac-Mahon, cî espeditiunea a luat unu cursu forte favoritoriu. Passurile argonice sunt ocupate de despartiminte de trupe, si inimi'culu e constrinsu a desvolutá poteri mari de armata, prin ce, de una parte, se amena mersulu spre Parisu, era de alta parte arma'ta asediatoria de la Metz se slabescu forte tare. Unu altu telegramu d'in Parisu, si datatu d'in 2. sept., conține: Sciri oficiali lipsescu inca, înse depeșiele venite d'in Bel-

gia, mercuri sera, spunu, cî in 30. aug. au avutu locu una multime de ciocniri, avendu ambe partile perdi mari. In 31. aug., prusii luara de nou ofensiva, fure inse atrasi de Mac-Mahon sub aradicturile siantipurilor, cu care ocaziune seferira perdi forte mari. — Dupa mai multa incercari zedarnice de a trece preste fluviulu Meus'a, prusii se retrascu cîtra media-di spre Villedomby. Maresialulu Mac-Mahon a trecut preste Meus'a la Mouzon, in 31. augustu.

Telegramele d'in Brussela, cu datulu 1. sept. spunu: Se constata cî între trupele maresialului Bazaine si corpulu de armata alu principelui Fredericu Carolu s'a intemplat una lupta la Metz, in carea prusii au suferitu perdi forte mari. Francesii au stricatu una parte d'in tunurile prusesci de asediare. Maresialulu Bazaine lasa afara de forteretia avangande tari. — Alu telegramu venit totu d'in Brussela, in 1. sept. sera, spune: Conformu sciriloru de la corpulu de observare, asta-di, inainte de media-di, s'a auditu unu sunetu tare de tunuri in apropiarea de la Carignan. Se dice, cî între Sedan si Carignan s'a intemplat una lupta, in carea fî batuta una diviziune prusesca, lasandu pre campulu luptei una multime de morti si raniti.

Nu incepe indoieia, cî întreaga Europa tintescu cu încordare spre nordu-ostulu Franciei, si priveșcu cu ochi ageri la mersulu maresialului Mac-Mahon, uniculu in istoria resbeloru. Si intru adeveru, Franci'a a avutu trebuintia de unu asemenu barbatu, care sî realizeze unu echilibriu între rezultatele de pîna acum'a ale ambelor parti beligerante. Conformu sciriloru mai noue, trebuie sî constatam, cî genialulu planu alu maresialului de la Magenta, Mac-Mahon, se apropia de realizare.

Daca maresialulu Mac-Mahon si-va poté realizá pre deplinu planulu sîu, atunci e forte chiaru, cî ce trebuie sî urmeze si ce va urma. Luptele de la Metz de la 14—18. aug. au otielitu pre francesi; ei voru scî pre venitoriu sî stiueze si întrebuinteze mai bine neinvinselu loru pusetiuni de aperature. Ei voru avé ocaziune a-si resbuna, totu pre acelu campu de bataia, pentru perderea suferita mai inainte cu 14 dîle — unu casu ce nu are parechia in întreaga istoria resbeloru. Va trece una dî sîu doua, pîna candu voru poté ajunge la Metz si armatele nemtiesci. Intre ace'a francesii au tempu d'a se recreá si intari atîtu trupescu a cîtu si moralicescu. Estu-modu intariti si insufletiti, ei voru navalá a supra nemtiloru si voru incepe unu omoru terribilu. Cercusarile voru fi pentru prusi in a dou'a lupta de la Metz cu multu mai nefavoritorie, decîtu cum li-au fostu in lupt'a d'antîiu; cî-cî inainte de tote, contra prusiloru nu voru stá numai 150.000 ci 300.000 francesi, si dupa ace'a, in arma'ta prusesca de la Metz sunt insirate si corpuri de Landwehru, concentrate acolo d'in causa, cî prusii n'au cugetatu, ca la Metz sî se mai pota intemplat vre-una lupta serioasa — er' fetiorii d'in Landwehru nu potu resiste ostasiului francesu iritatu pîna la estremeitate.

La casu candu francesii voru fi batuti in acesta bataia, atunci intru adeveru ultim'a sperantia a Franciei e binisioru nimicita, er' daca inving, atunci espeditiunea Franciei e mai multu de cîtu restituita, atunci avantajiele sunt pre partea Franciei, era pre superb'a armata prusesca o accepta nimicirea totala.

Publicatiune.*)

Pentru formarea si constituirea societatii cu scopu de a crea unu fondu spre a infiintá unu teatru nationalu romanu, se va tiené a duna re in dîlele de 4. si 5. octomv re 1870. s. t. n. in Dev'a.

Lucrarile acestei adunari voru fi:

I. In diu'a de 4. octomv re:

1) Se va alege unu presiedinte ad hoc si duoi secretari.

2) Comitulu alesu de inteligentia d'in Pest'a va face raportu despre totu ce s'a facutu in cestiunea fondului de teatru nationalu romanu pîna la adunare; elu va comunicá proiectulu de statute spre a fi studiatu si a se poté desbata in siedintia urmatori'a.

3) Se va alege o comisiune de trei membri, la care se voru inscrie toti acei-a cari voru voiá a fi membrii societatii; ea va inoassá ofertele sîu taesele ce acesti-a aru depune.

4) Se voru luá si alte conclusiuni ce s'ar vedé necesarie.

II. In diu'a de 5. octomv re:

1) Comisiunea numita in diu'a precedente va

*) Tote diurnalele romane sunt rogata a luá in colonele sale acesta publicatiune.

presentá si ceti lista celoru ce se voru fi in scriu spre a fi membrii societatii.

2) Acesti-a, si cei ce voru fi contribuitu sîu se voru fi in scriu la comitulu d'in Pest'a, voru forma adunarea constituanta, si voru luá in desbatare proiectulu de statutele societatii.

3) Dupa desbatarea si adoptarea statuteloru, se va constitui societatea in intielesulu acestora, si se voru alege organele ce se voru fi prevedutu in statute.

4) Se voru luá si alte conclusiuni ce s'ar vedé necesarie.

Aducemu acestu programu la cunoscentia publica, si facemu apelu la toti patriotii romani, invitandu i a luá parte, cîtu se pote mai numerosi, la adunarea alu carei scopu este, a pune bazele unui institutu atîtu de sentitu pentru cultura si instructiunea poporulu romanu.

Bucuresci, 25/13. aug. 1870.

In numele comitetului
D. I. O s i f u H o d o s i u ,
presiedinte.

Academ'ia Romana.

Academ'ia romana!!... éta unu numé despre care se vorbesce... pre putienu! Unu nume, una institutiune de care, de cîta va vreme, cei puternici nu se intereséza de cîtu celu mai putienu spre a o impedecá d'a si realizá scopulu vitalu pentru care alta data fusese constituita!

Romanii, dar' Romanii de anima, si numai ei, au avutu si au convictiunea inaltei misiuni cu care s'a insarcinatu acesti custodi ai celui mai pretiosu patrimoniu, de care cu dreptu ne potemu fali: limb'a strabuniloru nostri. De ni s'aru recusa tote documintele istorice, totu-si ne mai remanu destule, ne mai remane ea, limb'a, cî-cî remane celu mai potinte indicatoru alu nobilei nostre origini.

Ide'a unei societatii academice se nascuse, neaparat, mai d'inainte, si realizarea ei devenia imperiosa. Dar' acesta maretia Mea, care nu potuse incoltí de cîtu in pepturi romane, acceptá curátfrea atmosferei infecte de... pentru a-si poté luá forma.

Timpu trece. Evenimentele se succedu. Punctulu de radímu o afiatu si, intr'unu momentu, totulu se areta schimbatu. Sorele incepu a-si areta splendid'a-i aureola si acelu soru parú cî e sorle, la caldura carui-a voru incoltí si prinde radecine ideele, pentru realizarea caror'a suspinasera si se sfarimasera atatea pepturi romane! Atunci, instr'acestu timpu de maretie sentiminte, si-luá forma si ide'a de una societate academica, si Aeadem'ia Romana se constitui.

Inse, dorere, dar' adeveru! acésta erá, vai! una vana aparintia!... Sorele apune, mai inainte chiaru d'a resarí, si ierna — una ierna cumplita! — acopere si inghiétia totu ce a ce se acceptá sî resara si sî creșca! Cataclismu national!

Si cu tote aceste academ'ia romana lupta meru, lupta barbatescu: cî-cî cei ce o compunú sunt Romani, Romani in putere, si vécurile ni-au aretatu, cî R o m a n u l u n u c a m p e r e.

Tari prin acésta credintia si prin consciintia detoriei lor, membrii ei, acesti tari inainte-ergutori ai Romaniei, se intrunira, conformu statuteloru, la 1. Augustu.

Cestiunile ce se discuta sunt de cea mai mare importantia, e vorba d'a traduce in faptu aceste cuvinte ale unei mari anime romane: „depositulu sacru, primitu de la strabuni si pre care nici una putere omenesca nu lu pote rapí, limb'a, trebuie sî-lu lasamú posteritatii romane despulberatu si poleitu, cum se despulbera si poleiescu una scula strabuna, dar' întregu si intactu.”

Dictionarul limbii romane si Glosariulu ei, intrate in desbatarea venerabililoru nostri eruditi, respundu pre deplinu asteptarei Romanilor. Ele voru responde inca si mailoru filologi germani, ca Dietz, etc., cari se silescu atîtu de multu d'a ne inlocui latinitatea prin slavismu.

Acésta opera uriasa, care a costatu pre alte stata mai multe diceimi de ani si spese enorme, o vomu avé, gratia devotamentului si zelului nemarginitu alu acestoru rari Romani, in trei sîu patru ani.

Junieca romana si cu natiunea întreaga va aprecia aceste mari fapte, si recunoscentia atîtu pentru cei cari le-au seversitu, cîtu si pentru acei-a cari i-au pusu in positiune de a le seversá, nu va lipsi nici una data d'in anim'a lor.

D. T. D.
„Romanulu.”

D'in marginea Campiei, aug. 1870.

(Fine.)*

Am auditu d'in gur'a unoru Domni protopopi, cî poporulu nostru este intratá de stricatu, cîtu nu se mai pote indroptá. Cî este stricatu sîu, mai bine, nenoroicita, e dreptu; este dreptu si ace'a, cî cam cu greu se pote scoate d'in abisulu, in care a fostu lasatu sî cada, dara

*) Vedi Nr. trecutulu alu „Federat.”

totu-si se pote. Numai per tangentem, voiescu a enará unu casu in directiunea acést'a.

Eu me duşesem ante de ast'a cu câti-va ani in unu satu curatu romanescu, unde in diu'a prima audii una muere cu copilulu pre bratie plangundu-se cătra una vecina a sa si dîcundu-i: „Fusei la Petru (asié erá numele unui carcimariu jidanu d'in comuna) si chiamai pre barbatulu meu acasa, dar' elu mai cerú o stiela de vinarsu, si eu dîsei jidancei, sè nu-i mai dèe, cà-ci nu are bani sè platésca, si asculta ce dîse jidanc'a: „Veti avé voi ce-va la casa“; la ce i respunsei eu: „avemu putine bucate la campu, dar' daca ni-le veti luá si pre acelea, ce vomu mancá noi si copii la ierna?“ Dar' jidanc'a totu i dede vinarsu. Audii de la unii omeni, cà 3 locuitori si-au datu rodulu de cucuruza (porumbu) d'in gradinele de la case, unulu de unu caru, duoi de câte duoe cara la jidani in detoria pentru vinarsu; de la altii, caduini in detorie totu pentru vinarsu, jidani luasera locuri de cucuruza, de grâu, ba chiaru si prunele de pre anulu venitoriu erau cuprinse de jidani pentru detorie. Convinsu despre adeverulu acestor'a si cà locuitorii d'in comun'a respectiva, pâna a nu veni jidanii, se bucurau de una stare buna materiala si morala, erau numai 3 insi cam beutori, caror'a inse fostii carcimari crestini, pre cari i cotisera jidanii, nu li prè dedeau beutura neci in credintia, neci pre bucate, si asié nu si-vindeau rodurile, pamenturile si nu si-duceau bucatele scose d'in hambariu, d'in gur'a copiilor, ca sè facea jidaniloru magazine pentru brah'a loro, — me prinsera fiori, anim'a mi-se impli de amarétuino si de compatimire pentru nonorocirea omeniloru; me resolvii a-i abate dela calea ratecita ce jidanii li o gatira; incepu a li dá svaturi in privint'a retinerii de la beutulu spirituoselor mai cu sema in carcime jidovesci, fara totu-si ca sè i fiu intaritat a supr'a jidaniloru, fiindu si ei supusi si civi ai tierii. Omenii me ascultara, vedendu cà invetiaturele mele li potu fi numai folositorie si salutarie. Cu 2 insi, cari devenisera de totu betivi, ain avutu mai multa ostelena; in fine inse, mi multumira si mi dederá parol'a de onore cà se voru feri de carcime, si, in tempu cătu am fostu eu acolo, nu vedeam decátu pre câte unulu, candu si candu, in carcime.

Nu au locu dara afirmatiunile, cà poporulu romanu este stricatu cătu nu se mai pote indreptá, dara trentor'a incubata in unii d'intre Domnii protopopi trebeu alungata si inlocuita cu barbati, energia si activitate.

Spre a invetiá, desteptá si lumina poporulu in interesulu solidaritatii natiunei ca corpú intregu, ar' fi chitima-rea fia-carui intieleginte romanu.

Nu potu recomandá destulu publiculu cetirea vorbirii deputatului sinodalu, Dr. Glodariu, tinenta in sedintia X a sinodului archid. gr. orient. a. c., publicata in „Gazeta Transilvaniei“, Nr. 36 1870.

Voliu sè me ocupu putintelu si de inteligentia nostra laica.

Natiunea romana pote aretá una parte insemnata státu d'in cleru, cătu si d'in inteligentia laica, e. oficieri, functiunari si advocati, barbati de capacitate rara, insufletiti de sentiulu de dreptate si de lucratori esemplari. Acésta inteligentia, mica la inceput înainte de 1848 si lipsita de terenulu políticu pre a fi potutu face ce-va in interesulu natiunali si alu poporulu, traia celu putinu in concordia si amore fratesca, carea mai durá chiaru si dupa 1849. incoce, dara la totu acolo se rumpe, unde este mai subtile! Natiunea romana ar' trebui sè incepa lupt'a pentru recastitarea drepturilor ce i competu, inse ce facu unii d'in inteligentia laica? Vedemu, cà câti-va functiunari publici unii advocati de ai nostri nu numai cà nu se aduna conveniri, reuniri, etc. spre a se consultá in cause natiunali, ci in locu de a veni confratiloru loro celu putinu int' ajutoriu, aপরاندু-i, dupa potintia, de abusurile poru colegi ai loro de alte natiunalitati, tractéza ci insi cu poporulu romanu in unu modu necuvenintiosu, sunt inietati de afurisita lacomia, cătu vréu a se imbogati in 4 ani si sunt orbiti de sumetia si ingamfare. Nu me potu refrené, trebeu sè lamurescu acésta afirmatiune; trebeu sè mentionezu, cà ante de ast'a cu 7 ani dedusem unu scolariu romanu de parenti miseri, d'in collegiulu form. in M. Osiorheiu, 5 fl. v. a., ca ajutoriu, care cam e unu anu se afla ca concipistu la unu advocatu, si cu are intalnindu-me nu de multu la unu locu, mi-spuse tre alele, cà a facutu cui-va in absentia principalulu cu unu recursu, pentru care a luat 30 fl. v. a. si cà, fiindu apoi principalulu sèu a casa, acestu-a i-a dîsu, a luat pre multu si cà elu nu ar' fi luat pentru celu recursu mai multu de 10 fl. v. a. La ast'a i dîsei, nu se demita la lacomia, cà-ci o! cătu de cu greu aiga omulu tieranu 30 fl., si sè fia mai cu dorere cătru miserulu poporu; inse elu mi-respondu cu una rogantia si indignatiune: „poporulu nu mi-a datu mie un de cheltuiela pâna candu am studiatu.“

Consolatiunea nostra inse este cà, in comparatiune cu numerulu inteligentiei nostre laice, nu avemu multi de acesti binevoitori poporulu si natiunei.

Cetisem ante de ast'a cu câte-va lune in unu articulu d'in „Albi n'a“, cà poporulu romanu dîce: cà destu sè lu traga unulu de alta natiune, mai bine sè-lu traga unulu de natiunea lui. Acéstu corespundinte de si-

guru inea trebeu sè fia infectatu de lacomia si zelosu natiunalistu in a dubi pre poporu. Eu vorbesem neschiminosindu adeverulu, afirmandu cà poporulu romanu dîce: daca te trage unu strainu, pare cà nu ti-e mirare, dar' candu vedi cà te trage unulu de natiunea ta, ti-cade greu! Cetisem unu articulu, mi se pare, totu in „Albi n'a“, sub titolator'a: „Mai multa inteligentia in poporu“, la ce eu asié mai adauge: si mai multa activitate insocita de sentiementu nobilu si de dorere cătra poporu! in inteligentia.

Sè nu fimu crutiatori, sè spunemu francu fapte. Cunoscemu mai multi juristi de ai nostri, estii numai de câti-va ani d'in scole, intrati in servitiu publice, tragu salarie bunu si nu tienu una foia publica romana macaru, nu sunt prenumerati in vr' unu Casino, nu citescu diuarie cu lunele, dar' nu citescu neci alte opuri scientifice, clasice, etc., spro a si largi cerculu cunoscintieloru, ci loculu loro este in cafenele si in carcime, unde petrecu nu numai candu si candu, — cà-ci asié ce-va se intempla la omeni tineri, — dara, forte adese-ori, nopti intregi, si asié remanu numai cu scientiele castigate in scole. (Ba uita si d'in ce'a ce au sciutu, cà-ci: „Qui non proficit, deficit.“ Red.) De sortea poporulu, o Domne! nu li pasa!

Juristii nostri nu se consultéza si nu si-schimba ideele unii cu altii — quot capita tota sententiae — in causele cele mai vitale a le natiunei.*)

In fine, mi-i eu voia a me adresá cătra barbati atátu carunti cătu si tineri ai inteligentiei nostre, ca sè se feresca in venitoriu de „s a s i“, cari, candu se vedu amenintati, — a buna ora ca in 1848, — candu au sè se face schimbári in referintiele statului, si candu natiunea nostra stá antea pragulu unei ere politice, se apropia de barbati de ai nostri, pre cari i gramadescu cu laude in tinent'a loro, de-si o vedu ratecita, si se servescu de tote adulatiunile, cu unu conventu arunca sementia discordiei in inteligentia nostra, spre a-o departá de natiunea nostra impilata, si apoi, candu e periclitata caus'a, ridu in pumni si intorc spatele de cătra cei sedusi de ei.

Jidanii, candu ese una lege noua, se aduna la olalta, o scarmena, o desbatu si o studieza d'in firu in peru, cà cum aru poté ajunge cu ea la folose material. — Jidanii, seracindu pre poporulu tieranu si impluti de bani, si-alegu, in portarea proceselor loro chiaru si cu tieranii, pre advocatii cei mai abili, servindu-se inea si de alte mediu-loce coruptive: asié facu si „s a s i i.“ Ei, spre a si casciga drepturi separate ca sè pota domni a supr'a Romaniloru si spre a li luá averea, intrebuintieza tote călile si mediu-locele, fia acelea omenose sèu ba si spre acestu scopu si-sacrificá chiaru si fetele.

Noi romanii inse nu trebeu sè fimu nece jidani, nece sasi; noi trebeu sè fimu buni si drepti inse totodata intiepti si circumspecti. „Fiti blandi ca porumbii, si intiepti ca sierpii“, — dîce mantuitorulu nostru.

Bine ar' trebeu sè coromanu lucrari, daca vomu sè ni ajungemu scopulu.

VARIETATI.

*(Deschiderea liniei ferate Oradea-Mare-Clusiu) s'a amanatu éra-si in urm'a unei ordinatiuni guverniale, d'in caus'a, cà aparatele pentru signale nu corespondu recerintieloru unei comunicatiuni sigure. Trebeu sè se face aparate noue si spre acestu scopu se receru celu putienu patru septemane. Acésta linia, dupa lege, a fostu sè se deschida in 1 ianuaru a. c. si nice asta-di, optu lune dupa terminulu legalu, spre cea mai mare dauna a comunicatiunei, nu se pote deschide! — Trista si deplorable stare.

*(Una surprindere.) Vestitul regeneratori alu Austriei si parintele Austro-Ungariei, contele Beust a primitu in dîlele aceste, la mediulu noptii, urmatori'a telegrama: „Escelentia, sibi bunetatea a decide a supr'a obiectulu disputei nostre, cà ore Austria sèu Prussia a dechiaratu resbelulu in 1866?“ Subsemnata: Una grupa vesela in Erlach. — Si-pote cine-va imaginá, ce facia acra a potutu face. Escelentia sa, jupanulu Beust, vedindu importantia acestei deposie, carea i-a spariatu somnulu candu erá mai dulce, la mediulu noptii.

*(Garibaldi), primindu de la unu amicu alu sèu unu protestu contr'a resbelulu, dede urmatoriulu respunsu: „Caprer'a, 16. aug. Iubite amice! Eu subscriu protestulu DTale; elu este demnu de una inima asié de nobile. Totu-si italianii trebeu sè se pregatesca pentru lucrari mai seriose, decátu numai a protestá si a veghiá inaintea obscenitatii d'in Rom'a. Bonaparte nu va mai domni in Parisu; diavolulu lu-va luá d'impreuna cu proptelele sale. Acésta este una victoria pentru natiunile tradate si pentru noi una invetiatura, d'in carea ar' trebui

*) Autorulu corespundintiei resusciteza aci unele dispute si atacuri diurnalistiche cari, ne potendu fi reintoite in colonele diuarului nostru, le omitemu. Dîcemu numai, cà fia-care romanu sè-si facea detorintia, pre terenulu políticu, baserecescu, materialu, moralu si scientificu in favorulu natiunei, cà-ci natiunea va aplaudá. Dar' tradarea, ticalosia, servilismulu, lingustrea, egoismulu miserabilu, ciarlatania si, in virfu, „cultulu personalu“ trebae sè cada d'inaintea principiulu. Acésta esté detorintia diurnalistiche. Red.

sè profitámu. Sunt numai vre-o câti-va ani, de candu Prussia, — asta di prim'a putere in lume, — numerá numai 18 milioane locuitori, pre candu Italia are acum 25 milioane. Ce? suntemu noi unu poporu de oi (popolo di pecore)? A mintitu ore Algeri, candu a dîsu, cà pumnulu in Italia este mai tare, ca ori-si unde aiurea? G. Garibaldi.

*(Una proclamatiune) a imperatului Napoleonu, aparuta in diuariulu francesu „Figaro“, si, precum se dice, luata d'intr'o foia germana, suna astu-feliu: „Francesiloru! Candu am inceputu resbelulu, am cugetatu si am trebuitu sè credu, cà respundu dorintiei natiunali. Indemnatu prin insufletirea patriotica, produsá prin scirea despre resbelu, m'am pusu veselu si mandru in fruntea armatei. Acestu resbelu nu se pote considerá de unu resbelu dinasticu in interesulu meu, precum se crede; cà-ci in urm'a increderei nemarginata, ce mi s'a datu prin plebiscitulu de la 8 maiu, n'am avutu trebuintia de acést'a. Am plecatu dar' sè conducú acést'a armata gloriosa, sperandu a aduce in Francia insemnele victoriei reportate a supr'a inemiculu. Armata a fostu invinsa de multimea cea mare si eu m'am convinsu, cà am fostu insielatu. Necesitatu d'a-mi indreptá privirea a supr'a totororu anghiuiloru Francei, a poporulu, a supr'a atátoru interese incredintiate mie si a supr'a sortei atátoru omeni, a trebuitu sè dau increderea mea altui a. Departe este inse de mine, ca sè declinu responsabilitatea ce cade a supra-mi. D'in contr'a, prin una resbunare splendida, vréu sè o ièu tota a supra mea. Ce mi-ar' mai remané acum alt'a, decátu ca, panendu me in fruntea cavaleriei, sè navalescu in primele síruri spre inemicu. Numai ca invingitoriu me voi reintorce, sèu voi cadé pre campulu de lupta. Daca mo voru invinge, mi-am implinitu detorintia si mi-incredintiezu inimelor vostre, a carorú generositate o cunoscú, socia si copilulu meu. Ei nu potu fi responsabili pentru acele gresiele, cari s'au intemplatu in giurulu meu. Napoleonu.“ — La acésta proclamatiune inea se pote aplicá dîs'a italiana: „Sè non è vero, è ben trovato.“

*(Cetimu in „Romanulu“) urmatoriulu Apelu la generosele simpatie ale totororu Romaniloru: Subscriere deschisa la administratiunea diuarului Romanulu, in favorea Francesiloru fara midiloece, cari locuescu in Romania si cari voru sè se intorca in Francia, ca sè si aperi Patria. — Francesi de ori ce vârsta, pre cari ni-mieu nu ne opresce, sè alergámu, sè sburámu in ajutorulu patriei nostre, cuprinse d'unu inamicu care ne derfina casele, ne ultragieza fetele si surorii si ne macelaresce fratii cu mîle. Ori ce Francesu gata sè plece e rogatu sè se adreseza la d-lu Soyard, care a deschisu unu birou de ajutorare; elu va ficsá diu'a plecării si va dá fia-carui-a de cheltuiela pentru drumu, ospelulu Neubauer, camera Nr. 44, in tote dîlele de la 10 ore pâna la amédi si de la 4 pâna la 8 ore sèr'a. Soyard.

*(Espusetiune generat'e) de produse rurale, silvano si de masine, la carea voru luá parte preste 200 de espusetori, se va tîené in Cernéuti de la 18 pâna la 24 septemvre stîl. nou alu anulu curente. Se voru espune 200 de armasari, cai si-pe de soiturile cele mai nobile, si totu atâte-a vite comute avitierane, holandese, tirolese, mirtalene, etc. Cele mai insemnate si prime firme a le fabricelor de masine d'in Bucovina si straine (mai cu sema englese), voru stramite masine pentru econom'a rurale si preste 20 de locomobile se voru aflá in lucrare. Asemene espusetiuni sunt de interesu mare pentru economi. Dlu Petrino annunciandu, in numele Comitetalu de espusetiune, acésta intreprindere folositoria, o recomandá atentiunei economiloru rurali d'in Romania. Int'a adeveru, acésta espusetiune, afara de folosele si avantajele ei in privint'a economiei rurale, — ocupatiune distinsa a romaniloru, — va fi si una ocasiune favorabila de intalnire si apropiare fratiesca.

*(Dlu Ladislau Vasiliu Popu), reintoindu-se d'in concediulu sèu de siese septemane, primu conducerea presidului la forulu supremu alu Curtei ungare pâna la decaumirea presiedintelui, in loculu lui Melzer, care demisioná mai de una-di.

*(Dlu C. A. Rosetti), a carui-a caletoia e strainetate o anunciarámu in unulu d'in Nrii nostri trecuti, se reintorse éra-si in patria, sosindu in 29. aug. st. n. in Bucuresci. Caus'a pentru carea se reintorse, este periculu in care se afla Romania asta-di si, precum se exprime venerabilulu betranu, vechiu ai neobositu luptatoriu alu romanismulu, pentru ca sè se afe „in midiloeclu doliulu si la us'a temniteloru, cari contiogu acum onestitatea, virtutea si patriotismulu.“ Ionu Brateanu inea jace bolnavu in temnit'a de la Pitești. Acésta este destulu, pentru ca sè cunoscemu intentiunile guvernulu Iopureanu. Asié dara, dlu C. A. Rosetti nu fugé de periculu, precum au afirmatu unii, ci voiesce a fi facu in facia cu periculu si cu despotismulu, precum ni dovedi prin grabnic'a sa reintorce. Cei fara de credintia potu fi dara asigurati, cà suferintielele pentru libertate ala barbatiloru ca Dlu C. A. Rosetti sunt placeri, pre cari nu le sentiesce decátu una consciintia pura si neinfanta.

Sciri electrice.

Vendresse, 31. aug. Perderile noastre in lupta de ieri contr'a lui Mac-Mahon se voru cunoaste numai mai tardiu.

Praga, 1. sept. Cehii voiescu a raspunde la mesagiulu imperatescu prin una resolutiune. Depretis s'a alaturatu langa clubulu germanu. — Trei-dieci de prizonieri francezi au fugitu d'in Neisse in Boemi'a. Diet'a primu cu unanimitate propunerea comisiunei, de a se tramite imperatului una adresa, si alese spre acestu scopu una comisiune de 21 membri. Dupa acest'a, urmara verificatiunile si depunerea juramentului. — Zeit-hammer propuse amânarea dietei pâna la delibera-rea adresei, de ora-ce elu nu recunoaste legalitatea dietei presinte. — Leo Thun spriginesce acesta propunere in numele proprietariloru mari. — Herbet si Smejal sustienu legalitatea dietei. — Dupa acest'a, diet'a se amânâ pre timpu nedeterminatu. — Germanii s'au retienutu de la votisare.

Berolinu, 1 sept. (officialu.) Varennes in 31. aug. Ieri au avutu sasii si bavaresii una lupta victorioasa. Mac-Mahon fû batutu (ore asié sê fia?) si respinsu de la Beaumont preste rîulu Meus'a la Mouzon. S'au luat 12 tunuri, forte multu materialu si vre-o câte-va mii prizonieri; perderile noastre sunt moderate. (Fala gola. Red.)

Viena, 1 sept. Consiliulu ministerialu, tienu sub presiedintia imperatului a decisu a amânâ conchiamarea senatului imperialu pâna in 12 I. c.

Parisu, 1. sept. (Siedintia corpului legelativu.) Keller cetesce una scrisore d'in Strassburg de cuprinsulu urmatoriu: Prusii nu pusca a sup'ra muriloru, ci a sup'ra cetatii. Ei au dearsu unu patrariu intregu alu cetatii. — Locuitorii preferescu a mori mai bine pre strade, decâtu sê se presedê. Inimiculu intrebuintieza pre prizonieri la saparea sianturiloru contr'a cetatii. — Camer'a dechiarâ dupa ace'a, cã cetatienii d'in Strassburg si-au castigatu mari merite pentru patria, si nu voru incetâ a fi pururea francezi. Keller propune a se numi una comisiune, carea sê merga la Renulu de susu spre a inarmâ poporatiunea, carea se va scolâ pâna intr'unulu. Palicao respinge propunerea lui Keller si cere increderea camerei. Anuncia apoi, cã unu corpu de voluntari francezi au instratu pre teritoriulu badensu. Prusii au pâna acum 200.000 fetiori necapabili de lupta. Spesele de

resbelu facu pentru Prussia pre fia-care di 10 1/2 milioane franci. Camer'a se va adunâ in decursulu serei spre a desbate propunerea lui Keller.

Parisu, 1. sept. Se asigura, cã marti, 30. aug., s'a intemplat una lupta la Carignan si mercuri una alta lupta la Armigny. — D'in Mezières se anuncia, cu datulu 31. aug., cã luptele de marti la rîulu Meus'a s'au reinnoitu. Sciri mai detaiate despre rezultatulu acestoru lupte lipsescu, de ora-ce Mac-Mahon se radiema pre fortarietiele Sedan si Mezières si, in ori-ce momentu, se pote retrage in vre-un'a d'in aceste fortaretie. — Ministriulu de esterne a anuncat'u cã, daca Prusia nu recunoaste caracterulu militarulu alu corpuriloru voluntarie si alu gardeloru mobile, Franci'a inca nu va recunoaste caracterulu militarulu alu Landwehr-ului si alu Landsturmului prusescu. — Imperates'a s'a resolutu a remanê in Parisu si asié va remanê si corpuulu diplomaticu aici.

Viena, 2. sept. „Wanderer“ comunica, cã mai multe corpuru mici de francezi armati au trecut preste confinele belgice. — Se crede, cã francesii au de cugetu a induplecã pre neutrali la intervenire.

Parisu, 2. sept. Foiele de ieri sera spunu, cã Bazaine a avutu in 26. aug. mari avantajie facia cu cavaleria principelui Fridericu Carolu. — Prusii au respinsu, in 30. aug., corpuulu generalului Faily; in 31. aug. inse fure batuti de Mac-Mahon cum se cade. — Despre lupta de ieri (1. sept.) nu se scie nimicu cu sigurantia. In genere, se considera de favorabile pentru francezi. Pusetiunea lui Mac-Mahon este buna, fortaretiele pre cari se radiema elu potu ocupâ 300,000 prusii. Starea lui Bazaine este asemenea buna; nu suferu lipsa de proviantu si munitiune, si pote erumpe d'in fortaretia ori candu va voi.

Berolinu, 2. sept. (Officialu.) St. B. Metz, 1. sept. ser'a: De ieri demaneti'a intregu corpuulu lui Bazaine a luptatu contr'a corpului primu de armata si contr'a divisiunei Kummer. Cu tote-cã francesii s'au luptatu cu mare bravura, totu-si trebuira sê ceda prusiloru de Ostu.

Municu, 2. sept. D'in Brussel'a se anuncia, cã sangeros'a lupta de ieri s'a finitu in des-avantagiulu francesiloru, cari fure respinsi si persecutati de armata germana pâna la Mezières; lini'a de lupta s'a estinsu de la Bazille pâna la

Lachapelle (aprope de Sedan.); 3000 francezi si 500 cai fure respinsi pre teritoriulu belgicu, unde au trebuitu sê depuna armele si dupa ace'a fure internati in Beverloo.

Praga, 2. sept. Intre deputatii germani domnesce una mare iritatie. Una alta siedintia pentru impacare este aproape imposibila.

Mundolsheim, 2. sept. (Officialu.) Inimiculu incepê la Strassburg a dá focu in intregu frontulu; perderile artileriei noastre nu sunt inca cunoscutu. Unu altu conflictu sê intemplâ la insula Waaken si câtra gar'a calei ferate, unde avuramu 50 morti si mai multi raniti.

Roma, 2. sept. La intrebarea papei relativa la sustinerea potestatii sale seculare, poterile dederu unu respunsu evasivu.

Viena, 3. sept. „Wiener Ztg.“ publica asta-di unu decretu imperatescu, prin care senatulu imperialu este convocatu pre 15 septembrie.

Imperatulul Napoleonu prizonierulu prusescu.

Urmatoriile sciri ce telegrafulu ni le aduse chiaru lai incheierea diariului nostru, produsera consternatiune generale:

Armata lui Mac-Mahon, inchisa de tote partile in Sedan, fû silita a capitulâ; imper. Napoleonu si-depuse sabia in manele reg. Vilhelmu. — Mac-Mahon a scapatu câtra Parisu. — Imperates'a Eugeni'a ar' fi depusu reginti'a si s'ar' fi proclamatu unu regimu provisoriu. Se mai dice, cã Eugeni'a a fugitu d'in Parisu si ca s'a proclamatu republic'a. (Vom vedê in câtu se voru adeverî aceste sciri.)

Responsa. Dlui I. P... vicin in Zsebely. Se pote vedê d'in notițiile noastre facute sub rubrica: Bibliografia, cã pentru Baladele Dlui Mironu Pompiliu trebuie sê ve adresati in Iasi, la tipografia Societati „Junimea;“ era pentru colectiunea de cantece, la tipografulu Rudolfu Ehardt sê la Dlui autoriu Isidoru Vorobchieviciu, cari ambii locuiescu in Cernauti. (Bucovina.) Noi amu insemnatu tote aceste câtu se pote de lamuritu acolo unde au vorbitu de operele d'in cestiune.

Proprietariu si editoriu ALEXANDRU ROMANU Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.

Singurul depository de inventiuni noue in Austri'a.

Admonitiune. Pasta Pompadour, care este adusa in comertiu prin mine si carea, prin efectulu sãu ascultu a adunâ in timpululu celu mai scurtu una aprobo generalu, se fabrica de unu timpu incoace de mai multe firme, de ace'a inconfundabilu pre oratorulu P. T. publicu, cã adeverata si original'a pasta pentru facia numai in depositoryu subscrisulu se pote afla curata. Acesta pasta servescu spre a curati facia de ori-ce pete, costi, poingine, adeca spre conservarea, infumetarea si infumetarea tipulu. 1 sticluta 1 fl. 50 cr.

Tote sunt cu potintia. Cine ar' fi credintu mai inaintu, cã se va inventu unu mediu-locu spre a curati ochii la trecerea firului prin ursechile acesti; prin unu instrumentu simplu si ingeniosu a succesu, ca ochii cei mai slabi, chiaru si in insaratu, se potu indra in celu mai subtile acn fara multa incoardare, si acestu instrumentu, d'impreuna cu avisarea, costa numai 25 cr., sorta mica 4 cr.

Alungarea dorei de dinti. Ori-ce dore de dinti, atrasa prin reuma sau cacire, se vintede intr'unu momentu prin novelu picature de dinti de Berolinu. Garanti'a atãta este de sigura, încãt' daca nu va avê nice unu efectu se retramitu banii. 1 sticluta, d'impreuna cu avisarea, 80 cr.

Inventiune practica. In fine a succesu a produce unu pravu de tinta, care va multuini pre fac-cine; intruca tote cele-ialte stãtu prin hanetate, câtu si prin pretulu bagatel; amestecandu-se cu o parte de apa se pote produce momentanu cea mai buna si mai negra tinta stralucioasa, carea se pote intrebuintia indatu. 1 pachetu, de ajunsu pentru una cupa, costa 20 cr.

Pravu brilliantinu. Este unu felu de pravu nou inventatu de metalu, compusu chemicu, care coraspunde pre depuliu ameliu ce i s'a datu. Unu obiectu de metalu pretiosu sau nepretiosu, care are pete urite, incheitu si necuratu, transuce sterau usoru cu acestu pravu si urite, incheitu si necuratu. Acestu pravu curatia si polieaza obiectulu cu una intihela surprindetoria. 1 sticluta, d'impreuna cu avisarea, 25 cr.

Pasta de politu. Unu mediu-locu nepretibilu, cu care fac-cine, cu cea mai mare usuretate si fara nici una ostentia, si-pote polii frumosu mobilu incheitu si intinatecu si alte lucruri de casa. Una sticluta, d'impr. cu avisare de ajunsu pentru una garnitura de mobilu intregu, costa 80 cr.

Globu de curatita argintulu. Este unu mediu-locu excelentu spre a face sê luciosu ca si candu ar' fi nouu, tote obiectulu de metalu devintu intinatecu (orbu), este neaparatu de trebuintia pentru argintu si aurulu. 1 bucatu 5 cr.

Inventiune noua. Ceru'sa chemicu substitue pre cea mai buna tinta de notatu; daca scrii cu ea, ca cu una cerusa ordinaru, pre materi'a (stof'a) ce vintede sê o lusemezi, dupa una sigura spalare a stofei, semnanu se arata negru si nelegibilu. 1 bucatu costa 35 cr.

Pravulu de argintulu face forte a dese-ori servitu excelentu; acestu-a argintulu in câte-va minute ori-ce metalu pentru timpu indelungatu si se recomanda cu osibire pentru obiectu placatu cu argintu, cari si-au schimbatu coloru. Obiectu de pacifonu se potu proface in argintu. 1 pachetu 25 cr.

Unu regulatoru pentru ori-ce felu de orologiu este orologulu de sere cu compatu, regulatu si feste forte de recomandat' fia-cariu omu, de ora-ce dupa acestu orologiu, in adeveru siguru, se potu indrepta tote orologele mecanice. 1 bucatu fia 25 cr.

Pravu de spalatu. Prin intrebuintarea acesti pravu este isse, cã se curata rufelu mai multu ca prin ori-care altu mediu-locu. 1 pachetu de unu fontu 20 cr.

Lucate americane patentate de asigurantia, su una constructiune minnasta si sunt siguru facia cu ori-ce felu de spargere violenta. 1 bucatu, sorta mica, 30, 40, 50 cr.; 1 bucatu, sorta mare, 70, 90 cr. pâna la 1 fl.; 1 bucatu mare cu doue chislu 1 fl.; 1 bucatu pentru tace (traiste) de voiajii 25, 40 pâna in 50 cr.

Inelle dentu ochiulu de gaina, facutu d'in lana de Angora. Una dzina 25 cr.

Forfeca englese d'in celu mai bunu ocliu; 1 bucatu forfeca de taiatu forte fia 25, 35 pâna la 45 cr.; 1 bucatu forfeca de brodatu forte fia 20 pâna la 30 cr.; 1 catena pentru forfeca 10 cr.

Cerusele cu masina oforu unu mare avantaju, ele curtu pre omu de molest'a acutire si sunt asacurata contr'a ruperu verului. 1 bucatu in lemnu 10 cr., in osu 15 cr., 1 bucatu d'impreuna cu totu de pena si cutitu 90 cr., 1 implutura a capetelu, de ajunsu trei lue, 100 cr., 1 bucatu gumu de rasiu pentru cerusa si tinta 5 cr.

Seutiere pitoreloru de umediela este de recomandat' fia-cariu omu spre conservarea sanetati. Prin intrebuintarea acestoru se potu curati (una malatu de lustru) metzgeriane, carea noia pelu si a face nepretibilu, încãt' nice d'nu ca mai lunga ambiaru cu ghetele (calcini) prin apa nu se sente umediela si astu-felcu coraspunde scopului in cea mai mare mesura. 1 bucatu 4 fl. 80 cr.

Viesu excelentu, amestecat' cu cauciu, dà unu lustru ca de lacu si face pelu traluciu. 1 sticluta (de 1 fontu) 30 cr.

Tinta magica (farmecatori), se pote intrebuintia in giama si seriozu. Una epistola, scrisa cu acestu tinta, remane chiaru si pentru ochiulu celu mai ageru unu secretu eternu; numai acela-o a pote cel, care posedu avisaru si aplicatiunele recente. 1 sticluta 25 cr.

Mediu-locu practicu pentru a scuti pantaloniulu, in timpul ploniuu, de intinare si murdaru. 1 pacheta 5 cr.

Mediu-locu persicu de a coloru perulu, prin care instr'ungu momentu poti coloru perulu auru, dupa placu, castanu sau negru, si primese totu-odata fac'a naturalu. Este pregatatu d'in plante si nice decãt' stricatiune. 1 cartona, d'impreuna cu avisaru, 2 fl.

Celu mai nou pravu pentru rugina, garantatu; mediu-locu spre a delatara ori-ce patu de rugina d'in pandia, matase si d'in ori-ce felu de materia (stof'a) fara exceptiune, precum si d'in obiectu de ocliu si de fieru. Unu pachetu 25 cr.

Lustru (lacu) de pele englesu, prin care ori-ce specie de pele capeta una elasticitate si unu lustru frumosu ca oglinda. 1 bucatu mica 25 cr., mare 45.

Cleu liquidu, este mediu-loculu celu mai neapertu de trebuintia in ori-ce casa, de ora-ce cu ajutorulu lui pote face cine-va singura diferitele reparature, ce se invocu in casa; acestu cleu tiene alti intregi si se pote intrebuintia in stare rece. — Unu bucatu mare 20 cr.

Imbracamintu de patu, fara mirosu si nepenetrabilu spre a impedece abaterarea adulu; se intrebuintia la copii, bolnavi si femei lense (chendele, pre patulu de nasceru). 1 bucatu 90 cr., l. 1.20, 1.50, 1.70.

Eteru de umore aspenina c. r. priv. delatara in câte-va minute tote petele de ori-ce nume si de pre ori-ce felu de materia, fara exceptiune. Acestu nouu productu intrece prin efectulu sãu tote fabricatele de acestu natura, de ora-ce nu vintede nice chiaru ca mai buna coloru si usca indatu, fara a lasã mirosu. Este de recomandat' cu osibire si pentru caratulu manusiloru. 1 bucatu dim'ziuna cu avisaru 40 cr.

Pravu contra asurditii de pitore. Acestu-a delatara molest'a asurdia a pitoreloru si miorulu celu fr'e noplacutu ce se nasce prin ac'a; conservare si incheimantulu. 1 sticluta d'impreuna cu avisaru, de ajunsu pentru 3 lue, 50 cr.

Cimentu (luta) universalu de Parisu servescu spre a impreunâ unu nemai sticla, porcelanu, potru, spuma, lemnu, etc. asié, încãt' sê nu se mai desface, ci spre a impreunâ chiaru lucruri diferite d. e. lemnu cu metalu, sticla cu porcelanu etc., ori-ce incatu sê devina unu corpu. 1 pachetu de acestu mediu neapertu in ase casa numai 10 cr. — Acet'a-si cimentu in stare liquidu, forte sporicu, 1 bucatu 30 cr.

Ferie de dinti electrice, prin cari se potu conserva dinti curati, sibi, sanatosi si fara durere, fara a intrebuintia pasta de dinti sau altu medicamentu, ci numai cu apa curata. Spre a potê avê mare trecere, s'a facutu pretulu unu bucatu numai la 60 cr.

Maree de sigilatu epistole, cari pentru comoditate, ofitinatele si pentru incalcareca cea sigura sunt de a se preferi oboloditea si cerei rosie, in calitate forte fia, cu firma, insaigine, nume, sêtu; monogramu dupa placu. 500 bucatu fl. 1.30, 1000 bucatu fl. 2.

Novele masine de aprinde pureci se potu capatu, 1 bucatu 20 cr.

Pene regulatorie, cari se potu indrepta dupa ori-care masa si ori-ce partu, asié mediu-locu cu si ac'a-si pana se potu face trasurotu celo mai fine, precum si celo mai grosu caligrafice. 12 bucatu 24 cr.

Penicile adeverate englese. 1 bucatu cu doue tãsiu, 20, 30, 40 cr.; cu trei tãsiu 50, 60 cr., sorta cea mai fina cu trei tãsiu 60, 70, 90 cr., s. l. cu 4 tãsiu 80 cr., s. l. 1.20.

Otrava patent. Pentru stirpirea totureru siorecloru, otioniloru, nevastieloru soboliloru. Vindiaru este garantatu. 1 cutia mare de tinichea 1 fl. v. a.

Oleulu de nucel este celu mai bunu pentru a tione perulu in stare rececu si pentru a delatara uru sãu deschiu coloru inchisu; tote preparatiile chemice sunt suricose. Me sentia onorata a puti incucutiulu pre onor. P. T. publicu, cã posedu unu depository de oleu de nucel falsificatu, prospectu si dupu-rãfãnatu. Una bucatu, mica 25 cr., mare 45 cr.

Mediu-locu radicalu spre a stirpi ochiulu de gaina calu multu in optu dila, fara a li se mai vedê urm'a. Acestu mediu de nou astatu intrece pre tote de pana acum si de ace'a se vintede pre garantia. — 1 sticluta dimpr. cu aplicatiunele recente 40 cr.

Singurul depository in Austri'a de oleu de Arnicu nafalsificatu, care contine miraculosu efectu, de a lungu dureru de capu de a intari pulu capulu si nervii si astu-felcu a promove creascoru perulu in timpul forte curatu, chiaru si in locuri plisaru; elu delatara chiaru si matru'a ce se formeza pre capu. Cã medicamentu se intrebuintia acestu oleu la striviri, sciliviri, frentari de membre, reuma, sprindari, etc. Mai pre largu la descrierea acestu. 1 bucatu 1 fl.

Sapunu-glicerinu-transparentu curatu cu cele mai fine mirose, 1 bucatu 5, 10, 15, 20 cr., mare 25 cr., 1 sticluta pomada de peru usuros 30 cr., 1 bucatu fescatoru adeveratu, usuros, asemenea pentru peru, 20 cr., sapunu-glicerinu, liquidu, 1 bucatu 25 cr., Crème-glicerinu spre a conserva tipulu curatu; 1 bucatu 45 cr., precum si alti articii de toaleta si parfumu d'ia intru si d'in afara, pre alieu.

Pasta excelentu pentru lustruirea pavimentulu (podinele odasii), de celu mai frumosu lustru si intrece pre tote cele-ialte in privintia duratei. 1 sticluta, de ajunsu pentru 3 odai, 1 fl.

Pasta de pele cu cauciu pentru a scuti pelea de stricatiune; de recomandat' cu osibire pentru hamuri de cai, etc. Una cutia de tinichea 60 cr.

Cea mai buna pasta pentru briciu. Prin acestu pasta se curtu ascutire briciului. 1 sticluta 25 cr.

Neapertu de trebuintia pentru ori-ce casa sunt noni ascutitori patentati, cu cari poti ascuti intr'o minuta, cu multa usuretate si fara nice una ostentia, tote instrumentele de taiatu, precum forfeca, cutitu etc. 1 bucatu numai 35 cr.

Sapunu medicinescu de pacura, numit si sapunu miraculosu, mediu-locu aprobat si siguru contr'a ori-carei bole de pele, lepra, apuzatura, picingene, ghiadure, etc. De intrebuintia la copii si omeni adulti. 1 bucatu dimpr. cu avisaru 25 cr.

Ap'a cea mai buna vienesa pentru sterpirea peteloru, sticla 10 cr.

Enervoire. Acestu-a scote intr'unu momentu d'in rufe sêtu d'in alte specie de stofe tote petele de tinta, recente sau degia vechi. 1 bucatu 25 cr.

Eteru de musce forte placutu miroitoriu pentru odai, salone, bucataria (cuina), si in decursu de 1/4 de ora stirpesce tote muscele. 1 sticla 30 cr.

Totu ce e nevedutu devine vedutu! prin novele microscopu de posunariu, cari marasesc fia-cu obiectu de 10-, 20-, 30- pâna la 100 de ori, asié încãt' se potu vedê chiaru si animalele d'in apa curata de beutu, si aceste microscopu se potu intrebuintia in forte multe chipuri, d. e' candu cumperi farina, fructu, legumã, la lucruri de tãsiu, la analisari si scrutari naturale, etc. 1 bucatu cr. 40, 60, 80, fl. 1, 1.20, 1.50.

Morte totureru insecteloru moleste! prin esenția de non inventata, carea omora tote insectele, Acet'a are calitate nu numai de a stirpi curatatu tote insectele, ci se scutesce si de incurbare loru; de a se intrebuintia contr'a stelinteloru, ziei, moliteloru, purceloru etc. 1 bucatu mare 30 cr.

Unu documentu inveteratu despre depuliu, incalzatura a aeru, mai P. T. muniti d'in provinciu oforu avisulu postali officialu d'in anul 1868: 19,000 si d'in anul 1869: 22,000 exempluri, facute de susumatu. La acestu numeru nu se arca nice unu d'instre armele de alici.

Unu documentu inveteratu despre depuliu, incalzatura a aeru, mai P. T. muniti d'in provinciu oforu avisulu postali officialu d'in anul 1868: 19,000 si d'in anul 1869: 22,000 exempluri, facute de susumatu. La acestu numeru nu se arca nice unu d'instre armele de alici.

ADMOTIUNE: De ora-ce numitii articii se si falsifica, tragu atentia onor. P. T. publicu, cã n u m a i in depositoryulu subscrisulu se potu aflã c u r a t i. List'a preturiloru totureru obiecteloru, ce se afla in depository, se dá gratis.

Totu odatu facu atent' pre onor. locuitorii d'in provincia asupra departamentulu meu de comisiuni, este unculu de feliulu acestu-a, care esecuta inte si eftinu ori-ce comisiuni, in ori-ce privintia, este deci de recomandat' la numeroze comandari.

A. FRIEDMANN in Vien'a, Praterstrasse Nr. 26.